

Se realizează, deci, și de această dată o unitate administrativă, ca un preluđu al unității din 1859.

Vederile progresiste ale lui Dionisie erau relevate încă din 1982 de părintele muncă, atît de actuală azi. Deși era aproape epuizat, la vîrsta de circa 80 de ani lucră ca să-și cîștige existența și motivează: «dar ce am avut a face împotriva inleptului Pavel» (St. Ap. Pavel — n.n.), care cu două scrisi și poruncile că cel ce lucră să mîntuiesc. Altă idee progresistă a lui Dionisie este generalizarea culturii, trecerea de la cultura de factură exclusiv bisericească la una mixtă (bisericească și laică), pe care el o documentează teologic: «Si măcar de va zice cineva că Cronografiul nu sint Sfînta Scriptură, să le aibă cineva a le citi spre folos, răspundem că eără sîntim profitoz David întărește cuvîntarea sa și zice să se spuie fitor ce se vor naște cele ce s-au întîmplat părintilor, să nu uite lucrurile lui Dumnezeu, să păzească asezămîntul și poruncile lui să le facă. Cunoscut este dar luminat din grătirile sfîntului profitoz că toate cele ce se întîmplă a se face în lumea aceasta sint prin șirea lui Dumnezeu, lăstate spre îndreptarea omului, ca să le alibă ogîndă înainte și pildă spre a se feri de rău și a face bine» (f. 10). Deci, ideea fundamentală, susținută de cronicarul Dionisie, este trecerea la cultura generală și însușirea unor cunoștințe mixte (religioase și laice).

Din descrierea evenimentelor petrecute în vremea Revoluției Franceze în Franța, cit și a campaniilor lui Napoleon surpîndem cu ușurință speranțele de mai bine pentru români. Inșăși identitatea pe care o face între rumania din Țara Românească și situația tărîntimii din Franța sînt revelatoare: «Apoi au scociorît altă tulburare (...) cum că să nu mai fie rumanie, supuși ca niște robi unii) la alții, fiind un neam, ci să fie slobozi, numindu-se unul cu altul frați și să se unescă asupra vrăjmașilor toți, la un cuvînt (...) Și sîltuindu-să cu unii și cu alții, întărînd să se facă treaba în feptă, și sfîndă acest sfat era plăcut la tot norodul ce era rumanii, ca să fie slobozi, odată tontă multimea norodului s-au sculat și s-au adunat în pelaturile de judecătorie, cu un glas toți au cerut slobozenia de rumanie, sau va porni zurbă asupra boierilor. Apoi n-au avut cum să facă boierii a-i avea rumanii mai mult, ci s-au făcut dezlegare și slobozenie rumaniei Franței» (f. 106 v).

Marin Sorescu, analizînd *Hronografiul*, încheie astfel: «Regret că n-am putut de și mai multe citate, care sînt atît de incitante. Se poate zăbovi îndelung și cu mare folos (etnografic, lingvistic, folcloric și, bineînțeles, literar-artistic) pe opera lui Dionisie Eclesiarhul, căruia i-am întocmit acum cu atita entuziasm fișa de intrare în Uniunea Scriitorilor (în liniștea lui parohială asta-i mei lipsca! — n.n.). Mă laud cu această descoperire sau redescoperire, după cum și de acum încolo multe generații de cercetători se vor mîndri cu continua deshumare a unui atît de prețios text, care are călătatea rară de a fi verde sub brazda timpului și de a învia la fiecare atingere» («Ramurii», 1980, 7 (iul), p. 14).

Dionisie a fost un călugăr, mare cărturar al timpului său, fără veleități, neapreciat de contemporanii săi, pe care i-a depășit prin talentele sale, prin cunoștințele sale de istorie, de teologie, de artă plastică, de astronomie, de toponimie etc. Învidia nepregătitorilor a izolat pe tot timpul vieții pe neobositul savant al vremii sale, făcîndu-l ca pînă la adînci bătrînet să-și cîștige pîinea cu «dascăl de slovenie», calificînd pomelnicne critoricești, alcătuiind condict de documente, sau cerînd ajutor la «cutia milelor» din Craiova.

Strădania Părintelui Dumitru Bălașa și a lui Nicolae Stoicescu de a repune în circulație încă o cronică a românilor de maximă importanță constituie un act de cultură, căruia zelul și probitatea științifică cu care este alcătuit îi asigură intrarea meritorie în contextul istoriografic românesc.

Pr. AL. STĂNCULESCU-BIRDA

ANIVERSARII

Profesorul Chiril Popescu, nonagenar, de Arhid. Prof. A. Buzoa 118

Adormii în Domnul

Străduțul teolog prof. profesor Ioan G. Coșgan, 1902—1987, de Pr.-Prof. Ion Bria 123

Episcopia Rîmnîcului și Argeșului

Lucrările Adunării Episcopale a Sfîntei Arhiepiscopii și Rîmnîcului și Argeșului 28

noiembrie 1987, de Pr. Gh. Neagoe 125

Știri de biserică în Eparchia Rîmnîcului și Argeșului, de Pr. Gh. Neagoe 127

RECEENZII

Dr. Tudor Nedelcea, *Géneza ideilor social-politice și filozofice în literatura română veche*, de Prof. C. D. Popasate 13

Ion B. Muresianu, *Cartea veche bisericească în Banat*, Precuvîntare de I.P.S. Mitropolit Dr. Nicolae Corneanu și Argumente de Prof. Dr. Docent Dan Simonescu, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1985, de Pr. Marcu Bănescu 13

Corneliu Vădim Tudor, *Miracole*, Editura Aibașos, Bîrcurești, 1986, de Prof. Ion M. Negroianu 13

«Constelația Lirici. Cu un cuvînt înainte de Ioan Alexandru, Șarțeg Românească, 1987, 378 p., de Pr. Gh. Cuneșcu 137

Dionisie Eclesiarhul, *Hronografi (1776—1875)* text îngrijit, studiu introductiv, note, comentarii, indice, glosar de Pr. Dumitru Bălașa și Nicolae Stoicescu, București, Ed. Academiei, 1987, 184 pagini, de Pr. Al. Stănculescu Bîrdă 140